

С. М. Бабич, М. А. ЛевицькаХарківський національний університет імені В. Н. Каразіна
пл. Свободи, 4, м. Харків, 61022, УкраїнаE-mail: s.n.babych@gmail.com, ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1081-7685>

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ БЕЗРОБІТТЯ І ШЛЯХІВ ЙОГО ПОДОЛАННЯ В УКРАЇНІ

Дана стаття присвячена визначенню причин та факторів, які формують рівень безробіття в Україні, аналізу статистичних даних регіонального розрізу. Кожній державі притаманні свої особливості формування ринку праці, які обумовлені ресурсними, географічними, економіко-політичними та іншими умовами. Під впливом цих особливостей формуються певні тенденції, які простежуються в періоді. На основі проведеного аналізу доведено, що динаміка регіонального рівня безробіття має неоднорідний характер, така неоднорідність викликана рядом факторів. Проведені дослідження дозволили зробити висновки, що основними причинами такого дисбалансу є структурні диспропорції в національній економіці, відсутність механізму забезпечення сталого розвитку підприємництва та стимулювання створення додаткових робочих місць. Визначено, що динаміка кількості додаткових робочих місць окремих регіонів має позитивні зрушення, але загальна кількість додаткових робочих місць з кожним роком стає меншою, представлена лінія прогнозу показує, що, на жаль, в найближчі роки в Україні буде спостерігатися зменшення кількості появи нових робочих місць. На основі проведеного в статті аналізу запропоновано основні напрями вдосконалення регулювання безробіття в Україні за рахунок активізації діяльності держави по підвищенню й стимулюванню виробництва. Доведено, що зниження рівня безробіття також буде досягатися шляхом проведення цілого ряду заходів, в тому числі оптимізації механізму регулювання ринку праці за рахунок підвищення якості робочої сили, тобто зростання рівня загальної освіти та підвищення кваліфікації, отримання необхідних навичок. Важливу роль у системі заходів щодо регулювання зайнятості відіграє механізм стимулювання залучення інвестицій, розвитку підприємницької діяльності, що дасть можливість створювати нові та додаткові робочі місця.

Ключові слова: безробіття, структурні диспропорції, регулювання безробіття, ринок праці, підприємницька діяльність.

JEL Classification: F 01, L 10, F 20, O 33.

С. М. Бабич, М. А. ЛевицькаХарьковский национальный университет имени В. Н. Каразина
пл. Свободы, 4, г. Харьков, 61022, УкраинаE-mail: s.n.babych@gmail.com, ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1081-7685>

АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ И ТЕНДЕНЦИЙ БЕЗРАБОТИЦЫ И ПУТИ ЕЁ ПРЕОДОЛЕНИЯ В УКРАИНЕ

Данная статья посвящена определению причин и факторов, формирующих уровень безработицы в Украине, анализа статистических данных регионального разреза. Каждому государству присущи свои особенности формирования рынка труда, обусловленные ресурсными, географическими, экономико-политическими и другими условиями. Под влиянием этих особенностей формируются определенные тенденции, которые наблюдаются в периоде. На основе проведенного анализа доказано, что динамика регионального уровня безработицы имеет неоднородный характер, такая неоднородность вызвана рядом факторов. Проведенные исследования позволили сделать выводы, что основными причинами такого дисбаланса являются структурные диспропорции в национальной экономике, отсутствие механизма

обеспечения устойчивого развития предпринимательства и стимулирование создания дополнительных рабочих мест. Определено, что динамика количества дополнительных рабочих мест отдельных регионов имеет позитивные сдвиги, но общее количество дополнительных рабочих мест с каждым годом становится меньше, представленная линия прогноза показывает, что, к сожалению, в ближайшие годы в Украине будет наблюдаться уменьшение количества появления новых рабочих мест. На основе проведенного в статье анализа предложены основные направления совершенствования регулирования безработицы в Украине за счет активизации деятельности государства по повышению и стимулированию производства. Доказано, что снижение уровня безработицы также будет достигаться путем проведения целого ряда мероприятий, в том числе оптимизации механизма регулирования рынка труда за счет повышения качества рабочей силы, то есть рост уровня общего образования и повышения квалификации, получения необходимых навыков. Важную роль в системе мероприятий по регулированию занятости играет механизм стимулирования привлечения инвестиций, развития предпринимательской деятельности, что позволит создавать новые и дополнительные рабочие места.

Ключевые слова: безработица, структурные диспропорции, регулирования безработицы, рынок труда, предпринимательская деятельность.

JEL Classification: F 01, L 10, F 20, O 33.

Svetlana Babych, Maryna Levytska

V.N. Karazin Kharkiv National University

4 Svobody Sq., 61022, Kharkiv, Ukraine

E-mail: s.n.babych@gmail.com, ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1081-7685>

ANALYSIS OF THE STATE AND TRENDS OF UNEMPLOYMENT AND WAYS TO OVERCOME IT IN UKRAINE

This article focuses on determining causes and factors, which shape the unemployment rate in Ukraine, and the statistical analysis of the regional section. Each state has its own peculiarities of the formation of the labor market, which are caused by resource, geographical, economic-political and other conditions. Under the influence of these features, certain trends are formed, which are traced in the period. According to the results, the dynamics of the regional unemployment rate is proved to be heterogeneous, and such heterogeneity is caused by a number of factors. The investigations led to the conclusion that the main causes of this imbalance are structural disproportions in the national economy, the lack of a mechanism for sustainable business development and stimulation of creating new working places. It is determined that the dynamics of the number of additional jobs in individual regions is positive, but the total number of additional jobs is decreasing each year, and the forecast line shows that, unfortunately, there will be a reduction in the number of new working places in Ukraine in the coming years. Following the results of the analysis, the main directions of improving the regulation of unemployment in Ukraine by extending the state's activities on increasing and stimulating production are proposed. It is also proved that unemployment rate reduction will be achieved through a series of measures, including optimizing the labour market regulation mechanism by improving the quality of the workforce, which means increasing the level of general education and advanced training, obtaining the skills required. The mechanism encouraging investment and development of entrepreneurial activity plays an important role in the system of employment regulation measures which will generate new and additional employment opportunities.

Key words: unemployment, structural imbalances, unemployment regulation, labor market, entrepreneurial activity.

JEL Classification: F 01, L 10, F 20, O 33.

Постановка проблеми. Актуальністю даної роботи є той факт, що ринок праці є певним мірилом для всієї економіки держави, адже саме він може істотно впливати як на окремі фірми та організації, так й на обсяг внутрішнього ВВП країни в цілому. Ринок праці в Україні не є виключенням, й саме тому на економіку нашої держави впливає ряд факторів, які сформувалися саме на цьому ринці. Кожній державі притаманні свої особливості формування ринку праці, які обумовлені ресурсними, географічними, економіко-політичними та іншими

умовами. Під впливом цих особливостей формуються певні тенденції, які простежуються в періоді.

Аналіз досліджень та публікацій. Значний внесок у питанні регулювання рівня безробіття знайшли відображення у працях закордонних та вітчизняних вчених, таких як: Д. Ааронсон, К. Абрахам, Ш. Бланкарт, А. Вагнер, С.І. Бандура, В.В. Близнюк, Д.П. Богиня, І.К. Бондар, та багато інших. Але в Україні проблема безробіття потребує подальших досліджень, особливо у контексті сучасного соціального, економічного, політичного стану в державі.

Метою статті є дослідження стану та динаміки рівня безробіття, в Україні на протязі останніх років, аналіз структури безробітних та вакансій за віком, статтю та регіональним розподілом.

Викладення основного матеріалу. Для виявлення певних закономірностей функціонування ринку праці в Україні після істотних подій на території нашої держави, більш актуальним є розгляд й аналіз тенденцій з 2015 до 2017 рр., а саме аналіз впливу ринку праці на фірми та їхню економічну активність. Той факт, що зайняте населення створює ВВП нашої країни, при цьому займаючи вже існуючі робочі місця, не є новим в порівнянні з тим, що безробітне населення й додаткові вакансії робочих місць можуть слугувати великим двигуном прогресу для України. Саме тому для розгляду й аналізу було обрано кількість зареєстрованих безробітних, адже саме вони є потенціалом у майбутньому для розширення й посилення виробництва, й кількість додаткових робочих місць, які створюються кожного року.

Перш за все, треба виявити реальні процеси, які відбуваються з безробітним населенням на ринці праці, і як вони впливають на діяльність фірм в цілому. Вони допоможуть зрозуміти взаємозв'язок та наслідки, які можуть вплинути на ділову активність всіх організацій та компаній України.

Нижче будуть наведені статистичні дані по областях України, без урахування тимчасово окупованих територій АР Крим та частини зони проведення антитерористичної операції, щодо кількості офіційно зареєстрованих безробітних.

Рис. 1. Кількість зареєстрованих безробітних в Україні, тис. чол. за 2015 рік
 Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Державна служба статистики України, 2018)

Рис. 2. Кількість зареєстрованих безробітних в Україні, тис. чол. за 2016 рік
 Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Державна служба статистики України, 2018)

Рис. 3. Кількість зареєстрованих безробітних в Україні, тис. чол. за 2017 рік
 Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Державна служба статистики України, 2018)

Проаналізувавши данні можна сказати, що за останні роки кількість офіційно зареєстрованих безробітних зменшується й це може бути сигналом про ряд позитивних, так й про ряд негативних факторів:

1. За останні роки економіка нашої держави хоча й зазнала багато серйозних проблем, але вона все більш і більш активізується, а саме тому створюються нові робочі місця, на які влаштовують офіційно зареєстрованих безробітних.
2. Хоча рівень мінімальної заробітної плати підвищився, рівень цін та податкове навантаження залишаються високими, а саме тому багато людей вимушені

працевлаштовуватись неофіційно, при цьому, іноді, отримувати виплати по безробіттю. Іншими словами можна сказати, що людям просто не вигідно працевлаштовуватись офіційно, отримуючи мінімальну зарплату, з якої стягуються великі податки.

3. Багато людей просто не довіряються центрам зайнятості, а саме тому вони шукають роботу самостійно, адже це може бути ефективним способом економії часу. Більш того, для багатьох людей це є можливістю проявити свої здібності й знайти кращу роботу, ніж ту, яку їм пропонує центр зайнятості (Таранов, 2015).

Аналізуючи ринок праці (а саме кількість безробітних), можна виявити певні тенденції його впливу на фірми та організації, як з мікроекономічної, так й з макроекономічної сторони.

По-перше, безробітне населення може викликати активізацію діяльності й активної роботи фірм. За певний період на ринку праці формується пропозиція робочої сили з визначеними здібностями й талантами. При активній політиці держави служби зайнятості проводять тренінги та курси підвищення кваліфікації, або взагалі, навчають населення новим видам професійної діяльності. Тож, звісна річ, що за деякий період у безробітного населення сформуються певні навички та здібності, які вони зможуть запропонувати роботодавцям, що в свою чергу може так чи інакше вплинути на попит фірм, адже знаючи про наявну пропозицію робочої сили, її якість та повноту, роботодавці можуть змінювати свої вимоги до потенціальних робітників, до певних вакансій тощо.

По-друге, наявна кількість незайнятої потенціальної робочої сили може викликати активізацію роботи фірм. При ефективному втручанні держави, а саме при проведенні активної політики підвищення зайнятості й підтримці розвитку малого бізнесу, роботодавці будуть зацікавлені наймати нових, енергійних робітників для розширення своєї компанії та отримання більшого доходу.

По-третє, при неефективній політиці зайнятості кількість безробітних буде збільшуватися, що може негативно вплинути на економіку України на макрорівні, а саме буде знижуватися продуктивність праці, обсяги ВВП та рівень життя в цілому. Саме тому, ринок праці може слугувати яскравим сигналом до дій з боку держави, й може відображати реальну ситуацію в країні. Тож, щоб уникнути негативних наслідків для нашої економіки, потрібно постійно слідкувати й аналізувати кількість, принаймні, офіційно зареєстрованих безробітних, проводити політику стимуляції й підтримки малого та середнього бізнесу, з метою отримання нових вакансій для роботи тощо.

Саме тому нижче будуть наведені статистичні дані по областях України, без урахування тимчасово окупованих територій АР Крим та частини зони проведення антитерористичної операції, щодо кількості додаткових вакансій.

Рис. 4. Кількість додаткових вакансій в Україні, тис. од. за 2015 рік

Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Державна служба статистики України, 2018)

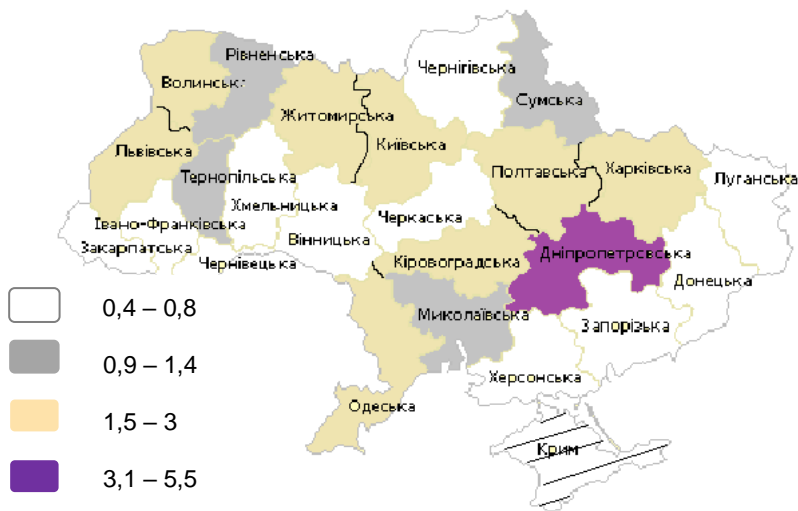

Рис. 5. Кількість додаткових вакансій в Україні, тис. од. за 2016 рік
 Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Державна служба статистики України, 2018)

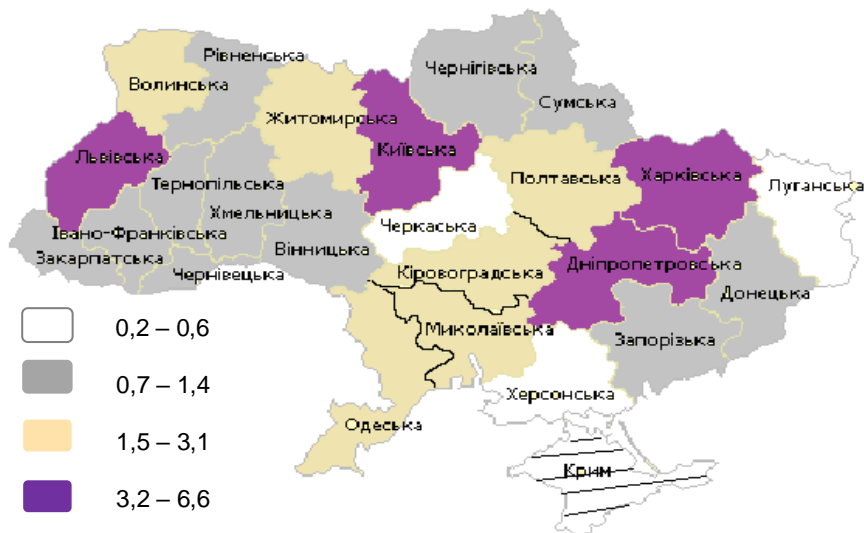

Рис. 6. Кількість додаткових вакансій в Україні, тис. од. за 2017 рік
 Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Державна служба статистики України, 2018)

Проаналізувавши дані можна сказати, що за останні роки динаміка зміни кількості додаткових вакансій неоднозначна. З одного боку, в деяких регіонах України кількість вакансій з кожним роком зростає, а з іншого – деякі регіони мають дефіцит пропозиції робочих місць. Така неоднорідність викликана рядом факторів, які сформувалися не за один рік, а саме тому вони є дуже значущими й важко змінюваними:

1. На жаль, зараз в Україні існує відсутність балансу трудових ресурсів в складі державних програм економічного і соціального розвитку, стратегій регіонального розвитку, програм і стратегій розвитку окремих галузей суспільного життя, що й створює такий дисбаланс на ринку праці.

2. Демографічні факти (рівень народжуваності, смертності, тривалості життя, кількість населення і т.п.) є різними в усіх регіонах України. Такі диспропорції виникають в результаті відмінностей в екологічних та економічних умовах праці, різних соціальних традиціях тощо.

3. Знову ж таки, різниця в швидкості розвитку регіонів і вплив ТНР сильно відрізняються. Так як деякі області розвиваються швидше з приходом технологій, то в цих областях буде більш розвинена інфраструктура, кількість і якість навчальних закладів, кількість підприємств і, відповідно, кількість робочих місць.

4. Рівень заробітної плати також залежить від розвитку області, а саме тому малозабезпечені регіони просто не в змозі підтримувати велику кількість організацій та надавати високооплачувані посади (Федоренко, 2009).

Більш того, хоча динаміка кількості додаткових робочих місць окремих регіонів може мати позитивне число, загальна кількість додаткових робочих місць в Україні з кожним роком стає меншою. Нижче будуть наведені статистичні дані по Україні, без урахування тимчасово окупованих територій АР Крим та частини зони проведення антитерористичної операції, щодо кількості додаткових робочих вакансій з 2006 по 2017 рр.

Таблиця 1

Кількість додаткових робочих вакансій в Україні з 2006 по 2017 рр.

Рік	Кількість дод. вакансій, тис.од
2006	170,5
2007	169,7
2008	91,1
2009	65,8
2010	63,9
2011	59,3
2012	48,6
2013	47,5
2014	35,3
2015	25,9
2016	36,0
2017	50,4

Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Міністерство фінансів України, 2018)

Аналіз даних показав, що сильні зміни почали відбуватися саме в період введення воєнного положення в Україні. Очевидно, що велика кількість підприємств почала закриватися, нові фірми не ризикували відкриватися через нестабільність, а звідси й знижувалась кількість нових робочих місць. Поступово, починаючи з 2016 року, в динаміці кількість додаткових вакансій зростає, що може свідчити про активізацію діяльності держави, підвищенню й стимуляції виробництва тощо. Проте, щоб оцінити приблизні можливості України в найближчому майбутньому й прийняти правильні та ефективні рішення та проекти, щодо підтримки та розвитку національною економікою, потрібно спрогнозувати кількість додаткових вакансій на наступні 5 років за інших рівних умов (беручи до уваги, що макроекономічні показники такі, як темпи інфляції, темпи росту ВВП тощо, залишаються незмінними).

Проаналізувавши графік, можна сказати, що динаміка створення нових робочих місць є, дійсно, неоднорідною, й це можна побачити на лінії кількості додаткових вакансій в Україні з 2006 по 2017 роки. Так само, графік укрупнених інтервалів дає змогу прослідкувати певну тенденцію зменшення, але також носить нерівномірний характер розподілу, що свідчить про великі зміни в економіко-політичній стабільності України. Крім цього, лінія прогнозу показує, що, на жаль, в найближчі роки в Україні буде продовження зменшення кількості нових додаткових робочих місць, й що гірше, вони можуть взагалі не з'являтися, при цьому ймовірним буде закриття вже існуючих.

Такий прогноз є дуже незадовільним й небезпечним, адже саме фірми (роботодавці, які пропонують нові робочі місця) дуже сильно впливають на всю економіку України в цілому, а тим паче – вони впливають на ринок праці (безробітних, які офіційно шукають роботу).

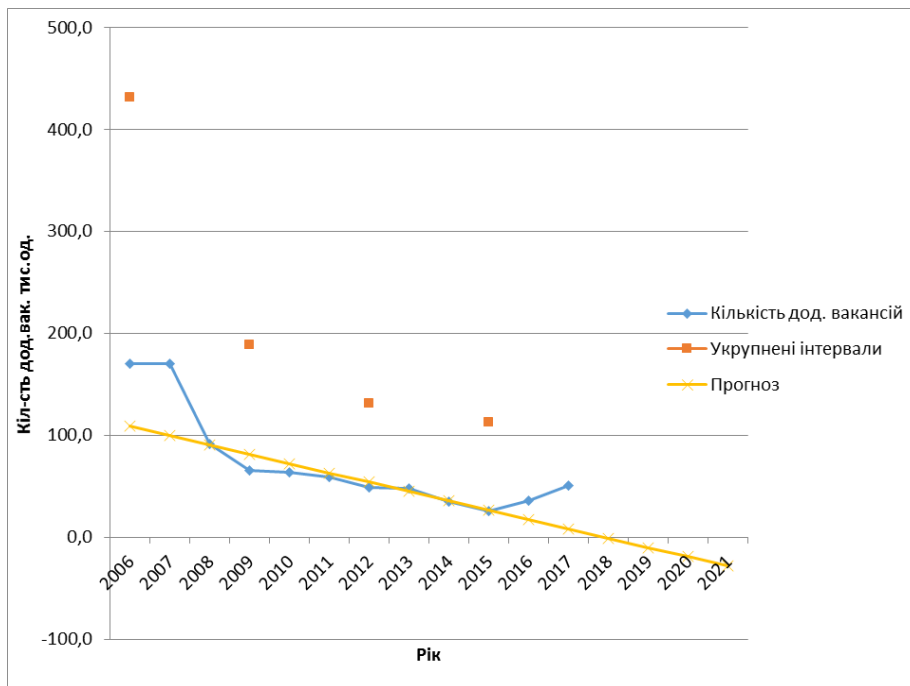

Рис. 7. Кількість додаткових вакансій в Україні, тис. од. з 2006–2021рр.

Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Міністерство фінансів України, 2018)

По-перше, надання нових вакансій стимулює й зацікавлює людей, які шукають роботу, адже роботодавці можуть пропонувати дуже гарні умови праці, заробітну плату тощо. Це буде підвищувати активність на ринку праці, адже потенціальні робітники будуть перекваліфікуватися, шукати тренінги й курси, й створювати здорову конкуренцію, що буде стимулом для кожного.

По-друге, роботодавці, пропонуючи нові місця, будуть формувати й викликати попит на певні особливі професії. Більш того, створення нових робочих вакансій буде певним сигналом як для ринку праці, так й для всієї економіки в цілому, адже формування попиту на деякі професії говорить про підвищення необхідності у таких професіоналах, адже ця галузь постійно розвивається, або може буде дуже прогресивною у майбутньому. Таким чином, це буде викликати стимул у робітників й розвивати економіку (Майсюра, 2010).

По-третє, нові місця на ринку праці будуть викликати покращення макроекономічних показників в цілому, що в майбутньому може знову вплинути на ринок праці, адже все в економіці дуже пов'язано між собою. Таким чином, нові вакансії будуть знижувати рівень безробіття, збільшувати обсяги виробництва й об'єми ВВП, стимулювати розвиток різних сфер економіки, покращувати рівень життя населення тощо. Таке покращення економіки буде впливати на всі рівні життя в країні, а тим паче – на ринок праці, адже роботодавці зможуть пропонувати все кращі й кращі умови праці, більшу заробітну плату, зміцнювати впевненість в майбутньому власних підприємств, що покращить рентабельність та продуктивність тощо.

Для того, щоб зробити аналіз більш точним, дані будуть взяті по окремим областям України, без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, за 2016 рік. Він покаже, як би міг змінитися ВВП в звітному році в кожному окремому регіоні, які мають різні показники розвитку, а саме:

- Демографічну ситуацію,
- Економічно-соціальний розвиток,
- Розвиток технологій на НТ прогрес,

- Спеціалізацію та обсяги виробництва,
- Рівень зайнятості й безробіття,
- Значення для економіки України в цілому.

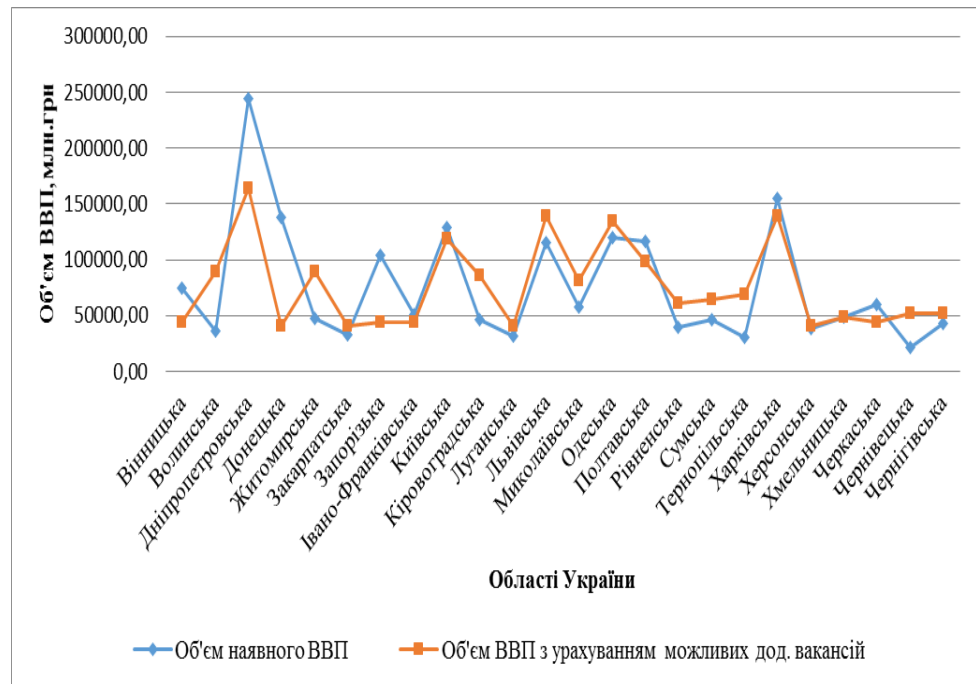

Рис. 8. Порівняння наявного й можливого ВВП областей України в 2016 р.

Джерело: створено автором самостійно на основі аналізу звітних даних (Міністерство фінансів України, 2018)

Проаналізувавши графік, можна сказати що вплив додаткових вакансій на ВВП області здійснюється по-різному. З одного боку, в тих регіонах, де фактичне ВВП менше або дорівнює середньому по Україні, де розвиток технологій відбувається повільніше, додаткові вакансії є джерелом збагачення й фактично на одне робоче місце приходиться значний вклад до ВВП області. З іншого боку, в прогресивних регіонах України, які створюють разом майже весь валовий продукт, де кількість вакансій більше, але й кількість населення відповідно велика, то для них створення нових робочих місць не несе настільки значний внесок до вже існуючого ВВП, а ще може привести до ряду проблем в короткостроковій перспективі. Наприклад, область вже раціонально використовує свій трудовий потенціал, всі потужності направлені на створення тих товарів та послуг, на якому спеціалізується регіон, то поява нових вакансій може сприяти витратам уряду на перекваліфікацію робітників, або може привести до втрат робочого населення у провідних галузях, якщо нові вакансії будуть мати кращі умови праці, що негативно вплине на валовий обсяг виробництва. Але у майбутньому – поява нових робочих місць це, звісна річ, і є потенціалом для збільшення ВВП та ефективності виробництва.

Висновки.

Дослідження стану та динаміки рівня безробіття дозволило визначити, що кількість зареєстрованих безробітних зменшується, кількість реальних з кожним роком росте. Цей факт негативно впливає на розвитку ринку праці України, й його можна пояснити тим, що, на жаль, зараз в Україні є відсутність або неточність системи державного прогнозування та планування, а саме без стратегічного плану і прогнозу розвитку неможливо визначити кількість фахівців у всіх галузях економіки, а значить - провести політику грамотної підготовки кадрів і їх розподіл.

Більш того, циклічність нашої економіки (особливо в останні роки) має нестабільний характер, й саме це дає великі розбіжності в демографічній, економічній та соціальній ситуацій

в регіонах. Низький рівень заробітної плати, що спонукає до масової міграції найбільш активної кваліфікованої робочої сили в інші області або, що ще гірше, за кордон, відсутність дієвої системи залучення інвестицій для модернізації галузей реальної економіки з умовою збереження робочих місць, різниця в швидкості розвитку регіонів і впливу ТНР усе це впливає на кількість безробітних осіб, що тягне за собою ряд макроекономічних проблем.

З іншого боку, можна виявити тенденції протилежного характеру, а саме впливу фірм (а саме кількість вакансій) на ринок праці. Звісна річ, що на даний момент в Україні проводиться політика стимуляції виробництва з метою збільшення обсягів ВВП, а саме тому поступово починають виникати нові компанії, які надають нові робочі місця. Кількість вакансій, які вже є зайнятими, по суті й «створюють» валовий внутрішній продукт України, не беручи до уваги тіньовий сектор економіки, але кількість додаткових вакансій, які створюються кожного року по факту є потенціальними можливостями збільшення обсягів виробництва.

Нові робочі місця, які створюються кожного фактичного року, можуть й впливають на об'єми ВВП наступного, адже на ці вакансії наймають людей, які й створюють матеріальні товари чи послуги. Але, для виявлення певної закономірності між створенням нових місць й збільшенням ВВП, потрібно побудувати модель, в яку будуть включені ці два фактори, при незмінних інших, тобто всі макроекономічні показники будуть сталими й не взяті до уваги. Звісна річ, що така модель буде мати можливості похибки й неточності, так як до уваги береться лише два фактори, й зв'язок між цими показниками буде слабким. Така регресія дасть можливість оцінити, на скільки змінився би ВВП в звітному році, якщо до вже існуючих вакансій були б включені нові, й саме це фактично може показати, як і наскільки зміниться ВВП в наступному році, якщо нові робочі місця будуть повністю зайнятими.

Література

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Майсюра О. М. БЕЗРОБІТТЯ ТА НАСЛІДКИ ЙОГО ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ – 2010 [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://scholar.google.com.ua/scholar/ecde_2010_8_19.
3. Міністерство Фінансів України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/>
4. Таранов Н. Об общеобязательном государственном социальном страховании на случай безработицы / Н. Таранов // Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес : тези доп. Міжнар. наук.-теор. конф. студ. і аспір., 7-8 квітня 2015 р., м. Харків : у 3 ч. Ч. 2 / редкол. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ [та ін.]. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – С. 238–240. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/16354/1/Taranov_Ob_obsheobiazatelnom_2015.pdf
5. Федоренко В. Г. Ринок праці в Україні та економічні тенденції в умовах світової економічної кризи / В. Г. Федоренко // Економіка та держава. – 2009. – № 1. – С. 4–5. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://scholar.google.com.ua/scholar/ecde_2009_1_3%20

References

1. State Statistical Service of Ukraine (2018). Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Maisiura, O. M. (2010) Unemployment and the consequences of its impact on the economy of the country. *Ekonomika ta derzhava*, no. 8: 60-61. Retrieved from: https://scholar.google.com.ua/scholar/ecde_2010_8_19.
3. Ministry of Finance of Ukraine (2018). Retrieved from: <https://minfin.com.ua/ua/>
4. Taranov N. (2015) On Comprehensive State Social Insurance in the Case of Unemployment Ukraine and the World: Humanitarian and Technical Elite and Social Progress: Abstracts of Supplement. International scientist conf. studio and Aspiration., April 7-8, 2015. Kharkiv: NTU "KhPI", 2015. – P. 238-240.
5. Fedorenko, V.H. (2009). The labor market in Ukraine and economic trends in the global economic crisis. *Ekonomika ta derzhava The Economy and the State*, no. 1, pp. 4–5. Retrieved from: https://scholar.google.com.ua/scholar/ecde_2009_1_3%20.